

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการศึกษากระบวนการทัศน์ของผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนต่อการจัดการศึกษา ภูมิศึกษา โรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการทัศน์ เปรียบเทียบกระบวนการทัศน์และศึกษาปัญหาข้อเสนอแนะ ของผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนซึ่งชุมชนประกอบด้วยกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กรรมการหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนทั้งสิ้น 252 คน ใช้การสุ่มตัวอย่าง อย่างมีระบบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการทัศน์ของผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการทัศน์ตามระดับความคาดหวังและความเป็นจริง ของผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ เป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานทั่วไป รวมทั้งสิ้น 60 ข้อ ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการและมาตราส่วนประมาณค่า ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ ในด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบคำถามปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังประชากรกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 252 ฉบับ และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 229 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.87

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) นำเสนอผลการวิเคราะห์โดยตารางประกอบคำบรรยาย

1.1 ผู้ปกครองนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.70 เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 45.30 มีอายุส่วนใหญ่ ระหว่าง 36-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.20 รองลงมาอายุ 46 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 19.50 ส่วนอายุต่ำกว่า 26 ปีมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.50 วุฒิการศึกษาส่วนใหญ่ระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 42.20 รองลงมาวุฒิมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 31.00 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 26.60 ส่วนวุฒิมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 1.50 ระดับปริญญาตรีจะไม่มี ส่วนอาชีพจะประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.00 รองลงมาอาชีพทำนา คิดเป็นร้อยละ 31.00 ส่วนอาชีพรับราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.10 มีรายได้ส่วนใหญ่ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 49.20 รองลงมาได้ 5,001-10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 41.40 ส่วนรายได้ 10,001-25,000 บาทต่อเดือน จะไม่มี และที่ตั้งของชุมชน จะเป็นพื้นที่ราบคิดเป็นร้อยละ 69.50 พื้นที่ราบสูง คิดเป็นร้อยละ 30.50

1.2 ชุมชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 73.30 เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 26.70 มีอายุส่วนใหญ่ 46 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 43.60 รองลงมาอายุ ระหว่าง 36-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.80 ส่วนอายุต่ำกว่า 20 ปีมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.00 วุฒิการศึกษา ส่วนใหญ่ระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 43.60 รองลงมาวุฒิมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 24.80 ส่วนวุฒิมัธยมศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรีจะมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.0 ส่วนอาชีพจะมีเกษตรกรอาชีพรับจ้างมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.60 รองลงมาอาชีพทำนา คิดเป็นร้อยละ 22.80 ส่วนอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีน้อยที่สุด มีรายได้ส่วนใหญ่ ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 50.50 รองลงมา มีรายได้ 5,001-10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 35.60 ส่วนรายได้ 20,001-25,000 บาทต่อเดือน จะมีน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ 2.00 และที่ตั้งของชุมชน จะเป็นพื้นที่ราบ คิดเป็นร้อยละ 59.40 พื้นที่ราบสูง คิดเป็นร้อยละ 40.60

ตอนที่ 2 ผลศึกษากระบวนการทัศน์ตามความคาดหวังและความเป็นจริงของผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานทั่วไป พบว่า

2.1 กระบวนทัศน์ของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบตามความคาดหวัง โดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับความคิดเห็นมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าค่าเฉลี่ยกระบวนทัศน์ของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบตามความคาดหวังในด้านบริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นมากที่สุด รองลงมาคือด้านบริหารงานทั่วไป ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานงบประมาณ ตามลำดับ ส่วนผลการปฏิบัติการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบในความเป็นจริง ที่ผู้ปกครองนักเรียนพบ โดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าค่าเฉลี่ยความเป็นจริงที่ผู้ปกครองนักเรียนพบในด้านบริหารงานทั่วไป อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก รองลงมาคือด้านบริหารงานบุคคล ส่วนด้านบริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง เช่นเดียวกับด้านบริหารงานงบประมาณ

2.2 กระบวนทัศน์ของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบตามความคาดหวัง โดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับความคิดเห็นมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าค่าเฉลี่ยกระบวนทัศน์ของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบตามความคาดหวังในด้านบริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นมากที่สุด รองลงมาคือด้านบริหารงานทั่วไป ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานงบประมาณ ตามลำดับ ส่วนผลการปฏิบัติการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบในความเป็นจริงที่ชุมชนพบ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าค่าเฉลี่ยตามความเป็นจริงที่ชุมชนพบในด้านบริหารงานทั่วไปมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานวิชาการ และด้านบริหารงานงบประมาณมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกระบวนทัศน์ของผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบตามความคาดหวัง กับ ความเป็นจริง มีผลสรุป ดังนี้

3.1 กระบวนทัศน์ของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบตามความคาดหวังสูงกว่าความเป็นจริง ทั้งโดยรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบมีความแตกต่างกับความเป็นจริงในการปฏิบัติการจัดการศึกษาของโรงเรียน

3.2 กระบวนทัศน์ของชุมชนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบตามความคาดหวังสูงกว่าความเป็นจริง ทั้งโดยรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าความคาดหวังของชุมชนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบมีความแตกต่างกับความเป็นจริงในการปฏิบัติการจัดการศึกษาของโรงเรียน

3.3 กระบวนทัศน์ตามความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนกับกระบวนทัศน์ตามความคาดหวังของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ผู้ปกครองนักเรียนกับชุมชนมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ ไม่แตกต่างกัน

3.4 ความเป็นจริงที่ผู้ปกครองนักเรียนพบกับความเป็นจริงที่ชุมชนพบในการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ผู้ปกครองนักเรียนกับชุมชนพบความเป็นจริงในการปฏิบัติการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะ แนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงตามลำดับความถี่ พบว่า

4.1 ปัญหาด้านการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนยังมีวัสดุ อุปกรณ์ สื่อ ไม่เพียงพอต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ตลอดจนโรงเรียนยังไม่ได้จัดทำหลักสูตรที่เน้นคุณธรรม และจริยธรรม และโรงเรียนยังไม่มีความต่อเนื่องในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียน รวมทั้งนักเรียนยังขาดทักษะในด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์

ข้อเสนอแนะ ควรให้ผู้บริหารสถานศึกษา จัดสรรงบประมาณเพิ่มในการจัดซื้อ จัดหา สื่อ เอกสารประกอบการศึกษาค้นคว้าของนักเรียน ให้เพิ่มมากขึ้น ควรจัดให้มีการสอนเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม พร้อมทั้งมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และในการจัดการเรียนการสอนเน้นทักษะในด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และคอมพิวเตอร์

4.2 ปัญหาด้านการบริหารงานบุคคล ปัจจุบันสถานศึกษาขาดแคลนบุคลากรครู ครูต้องปฏิบัติงานหลายหน้าที่ทำให้ประสิทธิภาพของงานไม่ดีพอ การจัดครูเข้าสอนไม่ตรงตามความสามารถและความถนัด ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน พร้อมทั้งจัดบุคลากรใช้ไม่เหมาะสมกับความต้องการของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ ผู้บริหารสถานศึกษา ดำเนินการสรรหาบุคลากรครูให้ตรงกับความต้องการของสถานศึกษา หรือที่สถานศึกษาขาดแคลน อาจจะเป็นครูจ้าง หรือนักศึกษาฝึกสอน จัดบุคลากรในสถานศึกษาให้เหมาะสมกับงานและความถนัด สถานศึกษาควรเชิญวิทยากรภายในท้องถิ่นที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านมาทำการสอน ผู้บริหารควรมีการกระจายงานให้กับครูทุกคนได้รับฝึกหัด ส่วนปัญหาคุณลักษณะของครู ครูอุทิศเวลาสอนน้อยขาดการเอาใจใส่นักเรียน

การบริหารเวลาของครูยังไม่เป็นระบบ เบียดเบียนเวลาราชการ การจัดบรรยากาศการสอนของครูไม่น่าเรียนและครูให้บริการกับผู้มาติดต่องานล่าช้า

ข้อเสนอแนะ ครูควรควรมีการสอดคล้องและดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดและมีระบบ พร้อมทั้งอุทิศเวลาสอนนักเรียนเพิ่มขึ้นจากเวลาราชการควรเพิ่มเวลาสอน 1-2 ชั่วโมง ควรมีการติดตามเด็ก รายงานผลการพัฒนาการเด็กให้สม่ำเสมอ และครูควรให้บริการผู้มาติดต่องานอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครองหรือบุคคลอื่น รวมทั้งหน่วยงานอื่น โดยไม่เลือกปฏิบัติ

4.3 ปัญหาด้านการบริหารงานงบประมาณ โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์การใช้งบประมาณให้ผู้ปกครองทราบไม่มีการจัดหางบประมาณจากแหล่งอื่น กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองยังมีส่วนร่วมในเรื่องการจัดหาแหล่งเงินบริจาคเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ โรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์และชี้แจงให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบเกี่ยวกับงบประมาณของโรงเรียนเป็นระยะ ให้ชุมชนและผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาอาจจัดทำโครงการขอสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น มาสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มากขึ้นกว่าเดิม

4.4 ปัญหาด้านการบริหารงานทั่วไปจากการศึกษาทั้งผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนต่างให้ความเห็นในด้านการบริหารงานทั่วไป ดังนี้

4.4.1 ด้านกิจการนักเรียน โรงเรียนยังไม่มีการควบคุมดูแลอาหารกลางวันของนักเรียนให้มีคุณภาพและปริมาณที่เหมาะสม โรงเรียนดูแลเอาใจใส่ต่อสุขภาพนักเรียนน้อยและโรงเรียนยังจัดให้มีน้ำดื่มที่สะอาดและเพียงพอกับจำนวนนักเรียน นักเรียนได้รับทุนการศึกษายังไม่ทั่วถึง วัสดุ อุปกรณ์ ทางวิชาการมีอย่างจำกัด การบริการด้านอุปกรณ์กีฬาแก่นักเรียนในช่วงเลิกเรียนมีให้น้อย

ข้อเสนอแนะ โรงเรียนควรควบคุมดูแลอาหารกลางวันของนักเรียนให้มีคุณภาพ และปริมาณที่เหมาะสม โรงเรียนควรดูแลเอาใจใส่ต่อสุขภาพนักเรียนและโรงเรียนควรจัดให้มีน้ำดื่มที่สะอาดและเพียงพอกับจำนวนนักเรียน พร้อมทั้งโรงเรียนควรจัดหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่ยากจนให้ทั่วถึง และโรงเรียนควรมีการบริการด้านอุปกรณ์กีฬาแก่นักเรียนในช่วงเลิกเรียนให้กับนักเรียน

4.4.2 ด้านอาคารสถานที่ สถานที่บริเวณสถานศึกษาคับแคบ อาคารเรียนไม่เพียงพอ เก่าทรุดโทรม ห้องน้ำเก่าและทรุดโทรม ถนนในโรงเรียนชำรุด โตะ เก้าอี้ ชำรุดและมีจำนวนจำกัด ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนและการใช้งาน โรงเรียนยังไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นที่ให้ชุมชนและผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็น โรงเรียนขาดจุดพักผ่อน แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ โรงเรียนควรปรับปรุง ซ่อมแซมให้อาคารเรียนและอาคารประกอบที่ชำรุดและผู้บริหารโรงเรียนควรหางบประมาณมาสร้างถนนที่มีสภาพใช้งานได้ดี มีผู้แสดงความคิดเห็นพร้อมทั้งจัดแหล่งเรียนรู้และมุมพักผ่อนในโรงเรียนให้เพิ่มขึ้นกว่าเดิม

4.4.3 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ปัจจุบันครูยังเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนค่อนข้างน้อย ส่วนชุมชนที่ห่างไกลมักจะมีส่วนร่วมกับโรงเรียนน้อยมาก จากปัญหาที่กล่าวมาทำให้ครูกับผู้ปกครองและชุมชนค่อนข้างมีความเห็นต่างกัน

ข้อเสนอแนะ ครูควรเข้าร่วมกิจกรรมงานของชุมชนให้มากขึ้นกว่าเดิม ส่วนในชุมชนที่ห่างไกลโรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนให้ชุมชน

4.4.4 ด้านคุณลักษณะของนักเรียน นักเรียนยังขาดระเบียบวินัยและ ความรับผิดชอบตนเอง มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ขาดคุณธรรม จริยธรรมที่ดีและเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ โรงเรียนควรมีระเบียบและบทลงโทษที่ชัดเจน จัดกิจกรรมที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม มีการประชุมชี้แจง ความประพฤติของนักเรียนเป็นระยะ และต่อเนื่องตลอดทั้งปีการศึกษา

อภิปรายผล

การวิจัยในครั้งนี้ได้ศึกษากระบวนการทำงานของผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้วิจัยแยกอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. กระบวนการทัศนคติของผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตามความคาดหวังและความเป็นจริง อาจอภิปรายได้เป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. กระบวนการทัศนคติของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ เป็นความคาดหวัง โดยรวมอยู่ในระดับความคิดเห็นมาก ซึ่งในภาพรวมการจัดการศึกษาของโรงเรียนจะต้องบริหารงานทั้ง 4 ด้าน ให้ประสบผลสำเร็จไปพร้อมๆ กัน ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งผู้ปกครองต้องนำบุตรหลานเข้าเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และโรงเรียนต้องบริหารงานและจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ตรงตามแนวดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการทั้ง 4 งาน คือ การบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานทั่วไป จึงจะทำให้ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อการบริหารจัดการของโรงเรียนอยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ อุดร ชัดเกลตา (2543) ศึกษาความต้องการของชุมชนต่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดระยอง พบว่า ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนทุกระดับชั้นการศึกษาของนักเรียนทุกอาชีพ และเขตที่ตั้งของโรงเรียนมีต่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดระยอง อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งในการพิจารณาตามกระบวนการที่เสนอเป็นความคาดหวังนั้น จะพบว่า ทางด้านงานบริหารวิชาการผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ มีความคาดหวังมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองนักเรียนให้ความคาดหวังในด้านงานบริหารวิชาการอยู่แล้ว ซึ่งสถานศึกษาทุกแห่งต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกเสมอ งานวิชาการนับว่าเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545) มาตราที่ 22 กำหนดว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ มุ่งพัฒนาคนให้มีคุณงามความดีทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ส่วนในด้านงานบริหารทั่วไป ที่พบว่ากระบวนการที่เสนอเป็นความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนอยู่ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด เช่น เป็นต้น อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองนักเรียนเห็นว่าการจัดการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานชุมชนสัมพันธ์ คุณลักษณะนักเรียน มีผลต่อการจัดการศึกษาอย่างมากสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญ เนื่องจากว่า กระทรวงศึกษาธิการ (2546:64) กำหนดกรอบแนวคิดว่าการบริหารงานทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้บริการบริหารงานอื่นๆ บรรลุผลตามผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการให้บริการการศึกษาในรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดยเน้นความโปร่งใสความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และจากผลการวิจัยในครั้งนี้ผู้ปกครองนักเรียนคาดหวัง ให้โรงเรียนมีการจัดให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่ยากจนและขาดแคลนด้วยช่วยเหลือด้านอาหารกลางวัน ทู่นการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนได้เล็งเห็นความสำคัญของภาวะโภชนาการของนักเรียน การที่จะนักเรียนจะเรียนอย่างมีความสุขได้นั้น สุขภาพย่อมมีส่วนสำคัญ สุขภาพดีย่อมส่งผลต่อการเรียนดีไปด้วย และการสนับสนุน

ทุนและอาหารกลางวันย่อมลดภาระของผู้ปกครองนักเรียนไปด้วย สอดคล้องกับการวิจัยของ อติศักดิ์ บุตรเหล็ก (2545) ที่ได้ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ประถมในอำเภออ่าวลึก ผลการศึกษาพบว่า ด้านกิจการนักเรียน ผู้ปกครองคาดหวังให้โรงเรียน จัดบริการตรวจสอบสุขภาพประจำปี มีทุนการศึกษาและบริการนักเรียนที่ขาดแคลน จัดให้มีกิจกรรม เสริมหลักสูตรและสนับสนุนให้มีการเล่นกีฬาเป็นประจำ

ด้านบริหารงานบุคคล ที่พบว่า กระบวนทัศน์ที่เป็นความคาดหวังของผู้ปกครอง นักเรียนอยู่ในระดับความคิดเห็นมากนั้น อาจเป็นเพราะว่าจากภาวะขาดแคลนครูทำการสอนของ โรงเรียนและครูในโรงเรียนมีอายุราชการมาก เฉลี่ยอายุราชการครูในโรงเรียน 24 ปี อาจมีความ คิดเห็นว่าเมื่อครูขาดแคลน การบริหารจัดการในเรื่องบุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษาค่อนข้างมี ผลกระทบ รวมทั้งการที่ครูมีอายุราชการมากความกระตือรือร้นในการทำวิทยานิพนธ์จึงให้ความ คาดหวังเพียงระดับมากเท่านั้น ซึ่งผู้ปกครองนักเรียนคาดหวังในเรื่องโรงเรียนมีครูทุกคน แต่งกาย เหมาะสม มีความประพฤติดี และสุขภาพอ่อนนุ่มมากที่สุด โดยจากผลการวิจัยผู้ปกครองนักเรียนจะ ให้ความคาดหวังในตัวบุคคลมากที่สุด ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน มากกว่าการจัดการ ซึ่งการที่จะทำให้การจัดการศึกษาประสบผลบุคลากรย่อมมีความสำคัญยิ่ง สถานศึกษาต้องคัดเลือก ครูที่ดี เป็นแบบอย่างที่ดีมาทำการสอน สอดคล้องกับการวิจัยของ รมิตา วารีย์ (2546) ได้ศึกษาความ คาดหวังของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในจังหวัดกระบี่ ด้านบุคคล ผู้ปกครองคาดหวังในระดับสูงสุด ให้คัดเลือกครูที่เป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน และเสนอเพิ่มเติม ให้ครูเข้าใจนักเรียน เช่นเดียวกับ ชาญชัย ศรีสมเพชร (2535) ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กในทุกๆ ด้าน เพราะเด็กจะทำตามแบบอย่างบุคคลที่เขาศรัทธาและเคารพ

ด้านบริหารงานงบประมาณ ที่พบว่า กระบวนทัศน์ที่เป็นความคาดหวังของผู้ปกครอง นักเรียนอยู่ในระดับความคิดเห็นปานกลางนั้น อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองนักเรียนคิดว่าในเรื่อง งบประมาณส่วนใหญ่เป็นเรื่องของโรงเรียนไม่ยากมากถ้าทำให้โรงเรียนดำเนินการบริหารจัดการ เองโดยเน้นความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ซึ่งผู้ปกครองนักเรียนให้ความคาดหวังในเรื่องที่ว่า โรงเรียนจัดการเงินอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้โดยผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วม อยู่ในระดับ มากที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองนักเรียนคาดหวังมีส่วนร่วม ตรวจสอบ และคาดหวังการ ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับงบประมาณของโรงเรียน สอดคล้องกับการวิจัยของ มาโนช เกิดเกลื่อน (2546) เรื่องสภาพและปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด กรมสามัญศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีผลการวิจัยพบว่า ด้านงบประมาณโรงเรียนดำเนินการ จัดตั้งคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง คณะกรรมการตรวจสอบการจ้างมีการตรวจสอบการจ้างและ ตรวจสอบพัสดุให้ครูและผู้เกี่ยวข้องเป็นกรรมการร่วมรับผิดชอบ

1.2 ความเป็นจริงในการปฏิบัติการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบตามที่ผู้ปกครองนักเรียนพบ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง ซึ่งผู้ปกครองนักเรียนเห็นว่าการปฏิบัติด้านงานบริหารทั่วไปอยู่ในระดับการปฏิบัติมากมีความแตกต่างจากด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานงบประมาณที่อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลางนั้น อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองนักเรียนเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน งานธุรการ และสารบรรณ งานทะเบียนและรายงาน งานอาคารสถานที่ งานด้านชุมชนสัมพันธ์ อยู่ระดับการปฏิบัติมาก โดยข้อที่กล่าวถึงโรงเรียนมีการจัดให้นักเรียนได้แสดงความสามารถในด้านต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ เช่น เล่นกีฬา เล่นดนตรี อยู่ในระดับการปฏิบัติสูงกว่าข้ออื่น จากผลการวิจัยความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนยังเห็นว่าโรงเรียนได้จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ เล่นกีฬา เล่นดนตรี และการแสดงออกต่างๆ อย่างจริงจังและสม่ำเสมอ พร้อมกับโรงเรียนมีรางวัลเป็น เครื่องมือกระตุ้นนักเรียนมีทักษะทั้งด้านกีฬา และดนตรีอย่างเห็นเด่นชัด พัฒนาให้นักเรียน ได้เกิด ความภาคภูมิใจ ความสามารถของตนเอง และช่วยเหลือหลอมอารมณ์ จิตใจ ในด้านสุนทรีภาพให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนได้ ซึ่งจะช่วยให้เขาได้เจริญเติบโตเป็นเยาวชนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ดังมาตรา 6 บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545:5)

ส่วนด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานงบประมาณ อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบขาดการประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษา การให้โอกาสผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาค่อนข้างน้อย รวมถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครองนักเรียนมีน้อย โดยด้านบริหารงานวิชาการผลการวิจัยผู้ปกครองนักเรียนให้ความเป็นจริงในการจัดการศึกษา ว่าโรงเรียนจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้พัฒนาทั้งความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม สุขภาพอนามัยดี และมีความรู้ในวิชาชีพสูงสุด ซึ่งในความเป็นจริงผู้ปกครองนักเรียนคงเห็นถึงการจัดการของโรงเรียนในเรื่องการพัฒนาทั้งความรู้ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม สุขภาพอนามัยที่ดีให้กับนักเรียน สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551:2) จึงเห็นได้ว่าการดำเนินการจัดการศึกษา ของโรงเรียนมุ่งเน้น คุณธรรม จริยธรรม ตอบสนองต่อนโยบายและเป้าหมายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเรื่องคุณธรรมนำความรู้ พัฒนาคน โดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา และสถาบันการศึกษา โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังค่านิยมในการนำคุณธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิต ส่วนด้านบริหารงานบุคคล พบว่า จากการที่ครูและผู้ปกครองนักเรียนได้มีเวลาพบปะกันน้อย ความสัมพันธ์ใกล้ชิดค่อนข้างน้อย ฐานะของผู้ปกครองนักเรียน

ส่วนใหญ่ยากจน รายได้น้อย ส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 49.20 ทำให้ไม่มีเวลาต้องทำมาหากินเลี้ยงชีพ และมีความคิดเห็นว่าเป็นงานของผู้บริหารสถานศึกษา สิ่งที่พบเห็นในระดับการปฏิบัติจึงอยู่ในระดับปานกลาง โดยจากผลการวิจัยผู้ปกครองนักเรียนให้ความเป็นจริงในการจัดการศึกษาข้อที่ว่าโรงเรียนมีครูทุกคน แต่งกายเหมาะสม มีความประพฤติดี และสุภาพอ่อนน้อม อยู่ในระดับการปฏิบัติสูงกว่าข้ออื่น ซึ่งความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนให้ความสำคัญกับผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ในเรื่องบุคลิกภาพ การมีมนุษยสัมพันธ์ สุภาพอ่อนน้อม ซึ่งถือว่าเป็นคุณสมบัติที่ตรงกับความคาดหวังด้วย ซึ่งในสภาพที่ตั้งของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ ไม่ห่างจากตัวอำเภอมากนัก คมนาคมสะดวกสบาย การแต่งกายของครูจึงสุภาพ เหมาะสม และเป็นแบบอย่างที่ดี

นภคณ เวชสวัสดิ์ (2536:73) บุคลิกภาพของผู้นำต้องมีความสง่าผ่าเผย ความสะอาด หมดจด ความเป็นระเบียบ เรียบร้อย และความพอเหมาะพอดีของรูปร่าง เครื่องแต่งกาย ท่วงที กริยาท่าทางวาจา ซึ่งแสดงถึงบุคลิกลักษณะแห่งการเป็นผู้นำและเป็นแบบอย่าง ทำให้กันทั้งหลายมีความพึงใจ ยำเกรงและมีความเชื่อถือศรัทธา ส่วนด้านบริหารงานงบประมาณ พบว่า การจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบในเรื่องงบประมาณยังดำเนินการไม่เพียงพอจากการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนน้อย ขาดการประชาสัมพันธ์ในเรื่องงบประมาณ โดยข้อที่กล่าวถึงโรงเรียนจัดการเงินอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้โดยผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วม อยู่ในระดับสูงกว่าข้ออื่น ซึ่งความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนให้ความสำคัญในเรื่องความมีอิสระในการบริหารงานงบประมาณ เน้นความโปร่งใส ตรวจสอบได้ สอดคล้องกับการวิจัยของ รมิตา วารีย์ (2546) ได้ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในจังหวัดกระบี่ ที่มีผลการวิจัยพบว่าความคาดหวังของผู้ปกครองด้านงบประมาณ ผู้ปกครองคาดหวังให้โรงเรียนจัดการด้านการเงินอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้ ดังนั้นโรงเรียนจึงควรมีวิธีการที่จะแจ้งรายรับ รายจ่ายให้ผู้ปกครองทราบตามความเหมาะสม ซึ่งจากการบริหารงานให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลสามารถบริหารงานได้อย่างอิสระ อยู่บนรากฐานข้อกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับที่ถูกต้อง การบริหารงานงบประมาณจึงมีอิสระภายใต้กรอบของระเบียบและกฎหมาย โดยมีการมีส่วนร่วมและประชาสัมพันธ์ให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ร่วมรับทราบและรับผิดชอบร่วมกัน ดังเช่นกระทรวงศึกษาธิการ (2551:15) ได้ให้แนวทางการจะได้นงบประมาณที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติหรือหน่วยงานงบประมาณต้องมีลักษณะถูกต้องและเชื่อถือได้ ต้องเป็นงบประมาณที่มีความถูกต้องในรายละเอียดทั้งด้านตัวเลขและรายละเอียดของโครงการต่างๆ หากงบประมาณมีข้อบกพร่องในด้านความถูกต้อง ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นจากความผิดพลาดหรือรอบคอบก็ตาม ที่อาจเกิดผลเสียหายขึ้นได้และต่อไปงบประมาณอาจไม่ได้รับความเชื่อถือได้ งบประมาณต้องเปิดเผยได้ งบประมาณที่ดีต้องมีลักษณะที่สามารถจะเปิดเผยให้แก่สาธารณชนหรือผู้เกี่ยวข้องได้ ไม่ถือเป็น

ความลับ เพราะการเปิดเผยได้แสดงถึงความบริสุทธิ์และเป็นการสร้างสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานกับผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งต้องมีลักษณะงบประมาณที่ชัดเจน เข้าใจง่าย ไม่คลุมเครือต่อการพิจารณาวิเคราะห์ และประโยชน์ต่อผู้นำไปปฏิบัติ

1.3 กระบวนทัศน์ของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ ตามที่เป็นความคาดหวัง พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับความคิดเห็นมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับความคาดหวังมากที่สุด รองลงมาคือด้านบริหารงานทั่วไป และด้านบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านบริหารงานงบประมาณอยู่ในระดับมาก ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่าความคาดหวังของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ ด้านบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด โดยข้อที่โรงเรียนให้ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชนร่วมประเมินผลงานตรวจสอบ การพัฒนา ความก้าวหน้าของนักเรียน อยู่ในความคาดหวังสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนยังให้ความสำคัญกับชุมชนน้อยมาก ชุมชนจึงอยากร่วมกับโรงเรียนในการจัดการศึกษา จัดทำหลักสูตร วางแผนงานวิชาการ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ พัฒนาสติปัญญาและความก้าวหน้าทางวิชาการของนักเรียน จึงถือได้ว่างานวิชาการจึงมีความสำคัญยิ่ง ดังคำกล่าวของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543:2) ที่กล่าวว่า งานบริหารงานวิชาการมีความสำคัญสำหรับสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องมือวัดความสำเร็จและควมสามัคคีของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน และยังสามารถคล้อยกับการวิจัยของ ยีโอเมน (Yeoman, 1978) เรื่องความสัมพันธ์ของทัศนคติของผู้ปกครองกับตัวแปรคัดเลือก ในโรงเรียนประถมศึกษา ที่ได้รับการคัดเลือกจากกลุ่มของโรงเรียนในเขตเมือง วอชิงตัน มลรัฐอินเดียน่า พบว่า ผู้ปกครองส่วนมากชอบการบันทึกเกี่ยวกับความก้าวหน้าของนักเรียน ตลอดจนไปถึงการบันทึกการประเมินผลการเรียน ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบทักษะเฉพาะวิชาและรายงานโดยใช้เกรด A B C D E และ F

ด้านบริหารงานบุคคล ที่พบว่า กระบวนทัศน์ที่เป็นความคาดหวังของชุมชนอยู่ในระดับความคิดเห็นมากที่สุดเช่นกันนั้น อาจเป็นเพราะว่า ชุมชนคาดหวังในตัวผู้บริหารโรงเรียนให้มีการบริหารงานที่ดีนำพาสถานศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศ สามารถพัฒนานักดาราและสร้างองค์กรให้ประสบความสำเร็จ ส่วนคุณลักษณะของครูคาดหวังให้ครูปฏิบัติการสอนอย่างเต็มที่และเต็มกำลังเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยมีความคาดหวังว่างานด้านบริหารบุคคลและคุณลักษณะของครูเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความคาดหวังมากที่สุด ข้อที่ให้ความคาดหวังสูงสุดให้ผู้บริหารโรงเรียนมีมนุษยสัมพันธ์เป็นกันเองกับชุมชนและผู้ร่วมงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าชุมชนยังมีความคิดเปรียบเทียบการทำงานและการมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหารโรงเรียนคนก่อนกับ

ผู้บริหารโรงเรียนคนปัจจุบัน โดยมีความคิดว่าผู้บริหารโรงเรียนคนปัจจุบันยังเข้าร่วมกับกิจกรรมชุมชนน้อยและปฏิบัติงานยังไม่เห็นผลอย่างชัดเจน และความเป็นกันเองและการมีมนุษยสัมพันธ์ยังมีน้อยอยู่ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการปรับปรุงในเรื่องนี้ ซึ่งถือได้ว่าการมีมนุษยสัมพันธ์มีส่วนในการพัฒนาการศึกษา ดังเช่นคำกล่าวของ อาคม วัธไชย (2547:95) กล่าวว่า มนุษยสัมพันธ์เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงาน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีศิลปะในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ เพื่อให้บุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ร่วมมือร่วมจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและทุกคนเกิดความภูมิใจ

ด้านบริหารงานงบประมาณที่ พบว่า กระบวนทัศน์ที่เป็นความคาดหวังของชุมชนอยู่ในระดับความคิดเห็นมากนั้น อาจเป็นเพราะว่า ชุมชนขาดความรู้ในระเบียบ ข้อบังคับ เกี่ยวกับงานการเงินและงานงบประมาณ จึงคาดหวังให้โรงเรียนดำเนินการอย่างโปร่งใส และตรวจสอบได้ ข้อที่ให้ความคาดหวังสูงสุด ให้โรงเรียนจัดให้มีการประชาสัมพันธ์งานการเงินและพัสดุ เช่น ป้ายประกาศ คู่มือเอกสาร หนังสือเวียน ให้ผู้ปกครองนักเรียนทราบและชุมชนทราบ เพื่อได้รับรู้สถานภาพทางการเงินของโรงเรียน จึงเห็นได้ว่าการประชาสัมพันธ์เป็นส่วนในการให้ข้อมูลเพื่อให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับข้อมูลของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งการประชาสัมพันธ์งานการเงินและพัสดุจะเป็นส่วนช่วยในการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้ทราบสถานะการเงิน ทำให้การดำเนินการอย่างโปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยสอดคล้องกับกรณีวิจัยของ มาโนช เกิดเกลื่อน (2546) ว่าการที่จะทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนมีความรู้เรื่องระเบียบทางการเงินพัสดุ และครุภัณฑ์ในการบริหารโรงเรียน โรงเรียนควรจัดอบรมประชุมสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา ในด้านการงานงบประมาณ การเงินและพัสดุ เพื่อให้เกิดความเข้าใจไปในทางเดียวกัน , รื้อฟื้นจัดทำเอกสารความรู้ ระเบียบ แนวปฏิบัติใหม่ๆ ให้คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนได้รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง

ด้านบริหารงานทั่วไป ที่พบว่า กระบวนทัศน์ที่เป็นความคาดหวังของชุมชนอยู่ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ชุมชนคาดหวังให้โรงเรียนดำเนินการ ทั้งงานกิจการนักเรียน งานธุรการและสารบรรณ งานทะเบียนและรายงาน งานอาคารสถานที่ งานด้านชุมชนสัมพันธ์อย่างเต็มที่เพื่อพัฒนางานในด้านต่างๆ ส่งผลให้สถานศึกษามีคุณภาพยิ่งขึ้น ข้อที่ให้ความคาดหวังสูงสุด โรงเรียนมีการจัดให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่ยากจนและขาดแคลนด้วยการช่วยเหลือด้านอาหารกลางวันทุนการศึกษา จึงเห็นได้ว่าจากภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันเป็นยุคข้าวยากหมากแพง ชุมชนมีรายได้น้อย ส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 50.50 จึงคาดหวังให้โรงเรียนดำเนินการหาทุนการศึกษา และหาอาหารกลางวัน ช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ได้เรียนรู้อย่างมีความสุข และส่งเสริมการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสติปัญญา ตอบสนองต่อจุดหมายและหลักการ

ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ พร้อมทั้งจัดการศึกษาให้ประชาชนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา(กระทรวงศึกษาธิการ, 2544:4)

1.4 ความเป็นจริงในการปฏิบัติการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบตามที่ชุมชนพบ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง ซึ่งชุมชนเห็นว่าการปฏิบัติด้านงานบริหารทั่วไปอยู่ในระดับการปฏิบัติมากมีความแตกต่างจากด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานงบประมาณที่อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลางนั้น อาจเป็นเพราะว่าชุมชนเห็นว่าการเรียนมีการดำเนินงานในด้านนี้อย่างจริงจัง ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยเฉพาะด้านการนักเรียนในการส่งเสริมกิจกรรมในด้านกีฬา ดนตรี นาฏศิลป์ และด้านอาคารสถานที่ มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ในโรงเรียนให้น่าอยู่รวมทั้งระดมทรัพยากรมาจัดสร้างห้องสมุดและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นเพื่อให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข จึงทำให้ชุมชนให้ความคิดเห็นตามระบอบการปฏิบัติจริงที่ว่าโรงเรียนมีการจัดให้นักเรียนได้แสดงความสามารถในด้านต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ เช่น เล่นกีฬา เล่นดนตรี อยู่ในความเป็นจริงสูงกว่าข้ออื่นๆ สอดคล้องกับคำขวัญของโรงเรียนที่ว่าศึกษาดี กีฬาเด่น เน้นคุณธรรม

ส่วนด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานงบประมาณอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง ทั้งนี้จะมีลักษณะเด่นเดียวกับผู้ปกครองนักเรียนโดยในการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบขาดการประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษา การให้โอกาสชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา อันข้างน้อย รวมถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับชุมชนมีน้อย จึงส่งผลกระทบต่อความคิดเห็นของชุมชนว่าความเป็นจริงที่โรงเรียนได้ปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง จากผลการวิจัย พบว่าด้านบริหารงานวิชาการ ข้อที่เป็นจริงมากที่สุด โรงเรียนจัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนได้ร่วมกับชุมชนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น โดยเฉพาะหลักสูตรท้องถิ่นได้จัดทำแล้วเสมอ ครบคลุม เนื้อหาสาระ ภูมิปัญญา ได้ทุกแขนงวิชาโดยเฉพาะภูมิปัญญาเกี่ยวกับ หัตถกรรม ศิลปวัฒนธรรม ทั้งชุมชนใกล้เคียงและชุมชนที่ห่างไกล ชุมชนจึงเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงและให้ชุมชนมีส่วนร่วมในบางขั้นตอน ซึ่งถือได้ว่าชุมชนมีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนด้านความรู้และถ่ายทอดทักษะในการทำหลักสูตร เพื่อนำมาจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนต่อไป จากการที่สถานศึกษาได้ทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นขึ้นมา ถือได้ว่าหลักสูตรเป็นหลักและหัวใจของการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการศึกษา

ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตรและการเรียนการสอน จึงทำให้การจัดการศึกษาดำเนินการไปด้วยดีทั้งแก่ผู้เรียนเอง และช่วยให้ครูได้มีทิศทางและสิ่งกำหนดในการสอน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543:23) ส่วนด้านบริหารงานบุคคล พบว่า ความคิดเห็นของชุมชนตามที่ปฏิบัติจริงของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่เป็นจริงมากที่สุด โรงเรียนมีครูทุกคน แต่งกายเหมาะสม มีความประพฤติดี และสุภาพอ่อนน้อม ทั้งนี้เป็นเพราะชุมชนอาจมีความคิดเห็นและได้สังเกตเห็น ครูแต่งกายที่เรียบร้อย เหมาะสม ครูเป็นคนสุภาพ มีความประพฤติดี เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนได้ ซึ่งในการประพฤติและปฏิบัติตัวดังกล่าวจึงทำให้ชุมชนเกิดความศรัทธา เกิดความไว้วางใจในการส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนเพิ่มขึ้น รวมทั้งนักเรียนเกิดความนับถือในตัวครูยิ่งขึ้น ดังคำกล่าวของ ชาญชัย ศรีไสยเพชร (2535) ครูทว่าเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กในทุกๆ ด้าน เพราะเด็กจะทำตามแบบอย่างบุคคลที่เคารพและเคารพ ส่วนด้านบริหารงานงบประมาณ พบว่า มีระดับการปฏิบัติต่ำกว่าด้านอื่นๆ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าชุมชนยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับงานด้านงบประมาณน้อย โดยเฉพาะระเบียบ ข้อบังคับและกฎหมาย รวมทั้งชุมชนยังให้ความสนใจในเรื่องการบริหารงบประมาณน้อยและยังมีโอกาสน้อยในการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น โดยข้อที่เป็นจริงมากที่สุดผู้บริหารโรงเรียนมีอำนาจและดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างได้ตามความต้องการของโรงเรียน ทั้งนี้จากสภาพความเป็นจริงที่ชุมชนพบเห็นโรงเรียนมีการดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้างตามความต้องการโดยผู้บริหารโรงเรียนมีอิสระในการสั่งการและดำเนินการตามความต้องการของโรงเรียน ซึ่งชุมชนอาจไม่มีการรับรู้ความเป็นจริงในเรื่องงบประมาณเลย จึงเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีอำนาจสูงสุดในการตัดสินใจและมีอำนาจในการกระทำได้อย่างอิสระเพื่อให้เกิดความคล่องตัว สอดคล้องกับหลักการการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล โดยในการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546:39)

2. เปรียบเทียบกระบวนการทัศน์ของผู้ปกครองนักเรียนกับชุมชนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ รวมอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 กระบวนทัศน์ของผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบตามความคาดหวังสูงกว่าความเป็นจริง ทั้งโดยรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยที่พบอธิบายได้ว่า กระบวนทัศน์ของผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนต่อการจัดการศึกษา ตามความคาดหวังสูงกว่าความเป็นจริง ซึ่งผลออกมาเช่นเดียวกัน อธิบายได้ว่าผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนย่อมคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ เป็นผลจากการที่ได้ให้ความไว้วางใจส่งบุตรหลานมาเข้าเรียน อยากให้บุตรหลานเป็นคนมีร่างกายแข็งแรง มีภาวะทางอารมณ์ที่ดี อยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข มีสติปัญญาที่เฉลียวฉลาด รวมทั้งอยากเห็นโรงเรียนจัดการศึกษาได้ประสบสำเร็จในทุกด้าน ทั้งด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานงบประมาณ และด้านบริหารทั่วไป ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรในโรงเรียน ต้องรับฟังและนำมาเป็นข้อมูลในการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการ การพัฒนาปรับปรุงในด้านต่างๆ ตามความคาดหวังเพื่อส่งผลให้ความเป็นจริงปรากฏ อันจะนำพาให้สถานศึกษาประสบผลตามความต้องการตอบสนองต่อความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สุมาลี ออวิเชียร (2549) ได้ศึกษาความเป็นจริงและความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับอนุบาลของโรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ ผลการเปรียบเทียบความเป็นจริงและความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับอนุบาลของโรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ ฝั่งด้านครูผู้สอน ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านคุณลักษณะผู้เรียน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ $< .01$

2.2 กระบวนทัศน์ของผู้ปกครองนักเรียนกับชุมชนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ ตามความคาดหวังและความเป็นจริง

กระบวนทัศน์ตามความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนกับกระบวนทัศน์ตามความคาดหวังของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ความเป็นจริงที่ผู้ปกครองนักเรียนพบกับความเป็นจริงที่ชุมชนพบในการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ผู้ปกครองนักเรียนกับชุมชนพบความเป็นจริงในการปฏิบัติการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ ไม่แตกต่างกัน

อธิบายได้ว่าผู้ปกครองนักเรียนเป็นบุคคลที่ส่งบุตรหลานมาเข้าเรียนในโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ ส่วนชุมชนซึ่งได้แก่ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชน กรรมการหมู่บ้าน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และมีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ ซึ่งทั้ง 2 กลุ่มนี้เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการผลักดัน และการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบเป็นอย่างมาก โดยผู้ปกครองนักเรียน

และชุมชนเป็นบุคคลที่อยู่ร่วมกันในสังคมเดียวกัน หมู่บ้านเดียวกัน จึงไม่มีความแตกต่างทางด้านความเป็นอยู่ การศึกษา อาชีพ ทั้งผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนต่างปฏิบัติสัมพันธ์กันดี มีความสนิทสนมกัน ทำงานร่วมกันอย่างเป็นประจำ จึงมีความคิดเห็นทั้งความคาดหวังและความเป็นจริงไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการวิจัยของ อุดร ชัดเกลตา (2543) ที่ศึกษาความต้องการของชุมชนต่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดระยอง ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ อาชีพค้าขาย อาชีพเกษตร และอาชีพอื่นๆ มีความต้องการต่อการบริหารที่มีต่อการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดระยอง โดยรวมและด้านงานธุรการ ด้านงานวิชาการ ด้านงานปกครอง และด้านงานบริการ ด้านงานโรงเรียนกับชุมชน ด้านอาคารสถานที่ไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะ แนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงตามลำดับความถี่

3.1 ปัญหาด้านบริหารวิชาการ โรงเรียนยังมี วัสดุ อุปกรณ์ ไม่เพียงพอต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ตลอดจนโรงเรียนยังไม่ได้จัดทำ กิจกรรมที่เน้นคุณธรรมและจริยธรรม และโรงเรียนยังไม่มีอย่างต่อเนื่องในการประชาสัมพันธ์ ความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียน รวมทั้งนักเรียนยังขาดทักษะในด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้เนื่องจากการวางแผนในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนยังขาดการสรุปผลการใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เอกสารประกอบการเรียน จึงทำให้ไม่เพียงพอต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ ส่วนในการจัดทำหลักสูตรที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม โรงเรียนได้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม แต่ยังดำเนินการไม่เป็นระบบ ซึ่งเกิดจากขาดบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะเรื่อง การประชาสัมพันธ์ ความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียน มีการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบแผ่นพับและเอกสารทางการเรียน แต่ดำเนินการไม่สม่ำเสมอ และเรื่องที่นักเรียนขาดทักษะทางด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์ นั้นเป็นผลจากทางโรงเรียนยังขาดแคลนครูที่มีความชำนาญการเฉพาะทาง และงบประมาณในการจัดซื้อคอมพิวเตอร์น้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณ ฐาพร (2546) ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนด้านการเรียนการสอน พบว่าสื่อมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนมาก เพราะเป็นสิ่งที่ใช้สนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน และช่วยการสอนของครูให้ดำเนินไปได้สะดวกขึ้นเป็นตัวนำความรู้จากผู้สอนไปสู่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะสื่อที่ทันสมัย ดังนั้นการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนโดยเฉพาะสื่อที่ทันสมัย เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ตลอดจนโรงเรียนควรจัดการเรียนการสอนที่มุ่งให้เด็กพัฒนาทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ สติปัญญา และควรจัดให้นักเรียนมีความรู้และประสบการณ์นอกห้องเรียน เช่น การไปทัศนศึกษา

จัดนิทรรศการ เพื่อช่วยส่งเสริมสนับสนุน ให้การเรียนการสอนบรรลุถึงจุดหมายปลายทางอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น โรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบต้องร่วมกับชุมชนและผู้ปกครองวางแผนให้การบริหารงานวิชาการประสบผลลตปัญหาที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ เมตต์ เมตต์การุณจิต (2541) พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งการศึกษาก็จะประสบความสำเร็จ

3.2 ปัญหาการบริหารบุคคล ปัจจุบันสถานศึกษาขาดแคลนบุคลากรครู ครูต้องปฏิบัติงานหลากหลายหน้าที่ทำให้ประสิทธิภาพของงานไม่ดีพอ การจัดครูเข้าสอนไม่ตรงตามความสามารถและความถนัด ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน พรรคทั้งจัดบุคลากรให้ไม่เหมาะสมกับความต้องการของโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรครูของโรงเรียนตามเกณฑ์ยังขาดครูทำการสอนอีก 4 คน ดังข้อมูลบุคลากรครูในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 (2551:23) และในปัจจุบันบุคลากรครูได้ไปช่วยราชการในต่างจังหวัด ทำให้บุคลากรขาดแคลนเพิ่มขึ้นจากเดิม และครูที่ทำการสอนยังขาดความชำนาญเฉพาะทาง เช่น ด้านภาษาต่างประเทศ ศิลปะ นาฏศิลป์ ดนตรี และคอมพิวเตอร์ จึงส่งผลให้การบริหารงานการสอนของครูไม่ดีพอ และไม่ตรงกับความต้องการ โรงเรียนควรมีการเชิญวิทยากรที่มีความรู้เฉพาะทาง มาช่วยทำการสอนและมีการกระจายงานให้ครูได้รับผิดชอบกันทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ มาโนช เกิดเคลื่อน (2546) ที่ว่าด้านบุคลากรควรมีการมอบหมายงาน และภารกิจโครงการต่างๆ ให้ครูและบุคลากรรับผิดชอบชัดเจนและทั่วถึง

3.2.1 ปัญหาคุณลักษณะของครู ครูที่สอนน้อย ขาดการเอาใจใส่นักเรียน การบริหารเวลาของครูยังไม่เป็นระบบ เบียดเบียนเวลาราชการ การจัดบรรยากาศการสอนของครูไม่น่าเรียนและครูให้บริการกับผู้มาติดต่อราชการ ทั้งนี้เนื่องจาก บุคลากรครูได้ปฏิบัติงานการสอนอยู่ในโรงเรียนติดต่อกันมานาน มีอายุราชการเฉลี่ย 24 ปี เกิดความเหนื่อยล้า ขาดการกระตือรือร้น และการบริหารเวลาไม่เป็น ขาดการเอาใจใส่นักเรียนในบางโอกาส ส่งผลต่อบรรยากาศในการเรียนการสอนไม่น่าเรียน ซึ่งผู้บริหารมีการกระตุ้นการทำงานของครูยังน้อยอยู่เพราะไว้วางใจในประสบการณ์และความชำนาญในการสอน ส่วนในเรื่องการบริการผู้มาติดต่อราชการกับโรงเรียนในบางครั้งครูปฏิบัติงานบริการล่าช้า อาจเกิดจากภาระการสอนมาก จึงมีความจำเป็นที่ครูต้องมีการปรับปรุงการปฏิบัติงาน ปฏิบัติตัว ให้มีคุณลักษณะของครูที่ดี สอดคล้องกับการวิจัยของ อติศักดิ์ บุตรเหล็ก (2545) ด้านบุคลากร ผู้ปกครองคาดหวังให้ครูเอาใจใส่ต่อเด็กทุกคน เตรียมการสอนล่วงหน้าใช้สื่อและเทคนิคการสอนที่หลากหลาย ติดต่อและรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครอง พุดจาสุภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และสอดคล้องกับหลักการของ ชาญชัย ศรีไสยเพชร (2535) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของครูควรสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เป็นกันเอง ความเป็นกันเองนี้ก็จะเกิดขึ้นจากครูเป็นผู้ทำ ครูต้องมีน้ำใจที่ดีต่อนักเรียน จะทำให้นักเรียนกล้าพูดกล้าแสดงออกได้

3.3 ปัญหาด้านการบริหารงานงบประมาณ โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์การใช้งบประมาณให้ผู้ปกครองทราบ ไม่มีการจัดหางบประมาณจากแหล่งอื่น กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองยังมีส่วนร่วมในเรื่องการจัดหาแหล่งเงินบริจาคเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทั้งนี้เพราะว่า การจัดระบบด้านการบริหารงานงบประมาณ ขาดการสำรวจความต้องการของชุมชน และการเชิญผู้ปกครอง หรือตัวแทนชุมชนมาร่วมวางแผนการดำเนินงานด้านงบประมาณ และการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อขอสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียน และโรงเรียนมีความเห็นว่าชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนยังขาดความรู้ ความรู้เกี่ยวกับเงินและงบประมาณ จึงจำเป็นต้องมีการให้ความรู้ในเรื่องนี้ สอดคล้องกับการวิจัยของ วรณณี ภาณุวัฒน์สุข (2543) เรื่อง บทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การจะให้ชุมชนมีความรู้และเข้าใจในงานการศึกษา ต้องให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของชุมชนที่มีส่วนร่วมจัดการศึกษาตามความต้องการของชุมชน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฮานาเนน (Hakanen.1975) ได้สำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครองและกลุ่มวิชาการเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่าผู้ปกครองยังขาดความรู้ที่เพียงพอเกี่ยวกับความเป็นไปของโรงเรียน และการจัดการศึกษา ได้รับการเสนอแนะให้มีการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มากขึ้นและเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อยังไม่เพียงพอ มีข้อเสนอแนะให้มีการแจ้งนโยบายการติดต่อระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน จุดมุ่งหมาย ความรับผิดชอบ รายละเอียดเกี่ยวกับการเงิน เวลา และควาเป็นในหน้าที่อื่น ๆ ของโรงเรียนให้ผู้ชุมชนทราบ

3.4 ปัญหาการบริหารงานทั่วไป

3.4.1 ปัญหาด้านกิจการนักเรียน โรงเรียนยังไม่มี การควบคุมดูแลอาหารกลางวันของนักเรียนให้มีคุณภาพและปริมาณที่เหมาะสม โรงเรียนดูแลเอาใจใส่ต่อสุขภาพนักเรียนน้อยและโรงเรียนยังจัดให้มีน้ำดื่มที่สะอาด น้อยและไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน นักเรียนได้รับทุนการศึกษายังไม่ทั่วถึง ทั้งนี้ปัจจุบันการจัดระบบโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบยังไม่ชัดเจนเกี่ยวกับการคัดเลือกผู้ประกอบการร้านค้าจำหน่ายอาหารกลางวัน คณะกรรมการยังขาดระบบควบคุมดูแลการจำหน่ายอาหารและการตรวจสอบคุณภาพของอาหารที่จำหน่ายให้แก่ นักเรียน ซึ่งโรงเรียนควรเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและตัวแทนผู้ปกครองประชุมวางแผนเพื่อดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันและสวัสดิการอาหารกลางวัน ทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่ยากจน ตลอดจนควรเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านน้ำดื่มของชุมชนวางแผนการจัดน้ำดื่มให้กับนักเรียนอย่างพอเพียงโดยผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดหาแหล่งน้ำและประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบถึงการจัดกิจกรรมโครงการอาหารกลางวัน ทุนการศึกษาและน้ำดื่มของนักเรียน สอดคล้องกับการวิจัยของ ธรณิศวรร จิตขวัญ (2542) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหาร

โรงเรียนประถมศึกษา ความเห็นของผู้ปกครองนักเรียนพึงพอใจระดับมากด้านกิจการนักเรียนที่ว่า โรงเรียนจัดบริการอาหารกลางวันในราคาประหยัด และยังสอดคล้องกับการวิจัยของ อติศักดิ์ บุตรเหล็ก (2545) พบว่า ในด้านบริหารงานทั่วไปในโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนควรให้ความรู้กับผู้ปกครอง เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการให้บริการในด้านต่างๆ ให้ผู้ปกครองมองเห็น ความสำคัญต่างๆ โดยการประชุมผู้ปกครองในโอกาสต่างๆ และขอความร่วมมือให้ผู้ปกครองเข้า มามีส่วนร่วมในการบริหารในรูปแบบของคณะกรรมการต่างๆ เช่น ชมรมหรือสมาคมศิษย์เก่า ตลอดจนขอความร่วมมือไปถึงหน่วยงานของราชการ และองค์กรส่วนท้องถิ่น ให้การสนับสนุน โดยเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมกับโรงเรียน

3.4.2 ปัญหาด้านอาคารสถานที่ สถานที่บริเวณสถานศึกษาคับแคบ อาคารเรียน ไม่เพียงพอ เก่าทรุดโทรม ห้องน้ำเก่าและทรุดโทรม ถนนในโรงเรียนชำรุด โตะ กำแพงชำรุดและมี จำนวนจำกัด ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนและการใช้งาน โรงเรียนขาดจุดพักผ่อน แหล่งเรียนรู้ใน โรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบมีพื้นที่จำกัดไม่สามารถขยายพื้นที่ได้ ซึ่งโรงเรียน ได้ดำเนินการของงบประมาณในการก่อสร้างอาคารเรียนใหม่และห้องน้ำใหม่ทุกปีแต่ไม่ได้รับการ จัดสรร และสถานที่เรียน โตะ กำแพง ยังไม่เพียงพอกับความแออัดและการใช้งานของนักเรียน ดังนั้นการวางแผนการพัฒนาอาคารสถานที่ ด้านบรรยากาศภายนอกห้องเรียน แหล่งเรียนรู้ จุดพักผ่อน และการปรับปรุงห้องเรียนและอาคารเรียน อาคารประกอบจึงจำเป็นต้องมีการร่วมคิดร่วมทำ ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนอย่าง ยิ่ง สอดคล้องกับการวิจัยของสุมาลี อ่อวิเชียร (2549) ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองนักเรียนด้านอาคารสถานที่ต้องมีการจัดสภาพแวดล้อมภายใน และภายนอกห้องเรียนควรเน้นเรื่องความมั่นคงปลอดภัยของอาคารเรียน และสอดคล้องกับการวิจัย ของพันธ์ศักดิ์ นิรมพานิข (2541) เรื่อง การบริหารอาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียนมัธยมที่มีพื้นที่ จำกัด พบว่า โรงเรียนระยองวิทยาคมที่มีพื้นที่จำกัดส่วนใหญ่มีการจัดการเรียนการสอนโดยจัดให้มี ห้องเรียน ห้องพิเศษ และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่จำเป็น เช่น ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องโสตทัศนูปกรณ์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องสมุด ห้องแนะแนว เป็นต้น

3.4.3 ปัญหาความสัมพันธ์กับชุมชน ปัจจุบันครูยังเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน ก่อนข้างน้อย ส่วนชุมชนที่ห่างไกลมักจะมีส่วนร่วมกับโรงเรียนน้อยมาก จากปัญหาที่กล่าวมาทำให้ครูกับผู้ปกครองก่อนข้างมีความเห็นต่างกัน ทั้งเนื่องจากโรงเรียนและชุมชนมีเวลาให้กันน้อย ผลมาจากการที่ชุมชนและผู้ปกครองต้องประกอบอาชีพ ทำมาหากิน หาเวลามาร่วมพบปะกันได้ยาก บางครั้งมีงานในชุมชนได้เพียงส่งตัวแทนเข้าร่วม รวมทั้งขาดงบประมาณไม่เพียงพอที่จะดำเนินการทำ ให้เกิดความห่วงใย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เตือนใจ แก้วประเสริฐ (2544) พบว่าปัญหาการ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนพบว่างบประมาณไม่เพียงพอ คณะกรรมการสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐานมีงานประจำ ไม่ค่อยมีเวลาให้กับโรงเรียน สภาพเศรษฐกิจในชุมชนไม่เอื้อต่อการจัดตั้ง กลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิ และบุคลากรที่ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนมีภารกิจมาก ดังนั้น โรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบต้องมีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนโดยเชิญเข้าร่วมเป็น คณะกรรมการต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพทยา สุวรรณภูมิ (2544) พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนต้องจัดให้มีการประชุมครูและคณะกรรมการโรงเรียน เพื่อให้คณะกรรมการรับทราบความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามแผนของโรงเรียน และมีการ มอบหมายให้ครู-อาจารย์ที่มีความเหมาะสมรับผิดชอบในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยให้ ครูและผู้นำ ชุมชนได้พบปะสังสรรค์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน คณะกรรมการช่วย จัดหางบประมาณสนับสนุนโรงเรียน

3.4.4 ปัญหาด้านคุณลักษณะของนักเรียน นักเรียนยังขาดระเบียบวินัย และความ รับผิดชอบต่อตนเอง มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ขาดคุณธรรม จริยธรรม ที่ดีและเหมาะสม ทั้งนี้ เนื่องจากสภาพการที่ตั้งของโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ ไม่ไกลจากตัวอำเภอมากนัก ผู้ปกครองนักเรียน ไม่มั่นใจในความประพฤติของนักเรียนในปกครองผลมาจาก เรื่องอเล่ห์กลชักชวน ภัยจากสื่อ เทคโนโลยี เช่น ภัยอินเทอร์เน็ต ภัยจากมือถือ โรงเรียนกับพ่อแม่ ครูจึงนักเรียนขาดการประสานด้าน ความคิด การวางแผนร่วมกันในการกำหนด กฎ ระเบียบ ข่าบังคับ ที่ใช้ในการควบคุมพฤติกรรม ของนักเรียน อันจะทำให้เด็กนักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ที่ดีและเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ รมิตา วารีย์ (2546) ด้านคุณลักษณะของนักเรียน ผู้ปกครองคาดหวังในระดับสูงสุด ให้นักเรียนรัก และภูมิใจในความเป็นมุสลิม ดำเนินชีวิตตาม หลักการของศาสนาอิสลามและอ่านกรูอ่าน ได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว และเสนอเพิ่มเติมให้นักเรียนมีมารยาทดี และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภา สังขฤทธิ์ (2546) พบว่า ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการนักเรียนในเรื่องระเบียบ พฤติกรรมโรงเรียนควร จัดทำระเบียบพฤติกรรมหน้าเรียน เป็นรายคนเพื่อวางแผนในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการ แก้ไขปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียน เพื่อการพัฒนานักเรียนให้เต็มตามศักยภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการศึกษากระบวนการทัศน์ของผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนต่อการจัดการศึกษา : กรณีศึกษา โรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ครั้งนี้มี ข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะที่ผู้วิจัยเสนอแนะต่อผู้บริหาร โรงเรียนชุมชนบ้านน้ำดิบ ควรมีการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน ให้มีประสิทธิภาพสูงเพื่อให้สอดคล้องกับความคาดหวังของผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชนที่มีต่อการจัดการศึกษาในระดับมากที่สุดและให้เกิดความเป็นจริงในระดับมากที่สุด เพื่อให้เป็นโรงเรียนที่ได้รับการยอมรับ เลื่อมใส ศรัทธาของผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ดังนี้

1. ด้านบริหารงานวิชาการ โรงเรียนจัดการศึกษาโดยเฉพาะด้านการเรียนการสอน โรงเรียนต้องจัดหาสื่อที่ทันสมัยให้นักเรียนมีการศึกษาค้นคว้าทดลอง เพราะสื่อช่วยการสอนของครู ให้ดำเนินไปได้สะดวกขึ้นและยังเป็นตัวนำความรู้จากครูผู้สอนไปสู่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และโรงเรียนควรจัดการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และควรจัดให้นักเรียนมีความรู้และประสบการณ์นอกห้องเรียน เช่น การไปทัศนศึกษา จัดนิทรรศการ เพื่อช่วยส่งเสริมสนับสนุน ให้การเรียนการสอนบรรลุถึงจุดหมายปลายทางอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งควรเน้นการจัดการเรียนสอนที่เน้นทักษะทางด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และคอมพิวเตอร์และที่สำคัญที่สุดที่ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนคาดหวังมากที่สุดในเรื่องของ คุณธรรม จริยธรรม สุขภาพอนามัย และความรู้ในวิชาชีพ โรงเรียนต้องมีโครงการในเรื่องต่างๆ เหล่านี้อย่างชัดเจน เช่น โครงการโรงเรียนวิถีพุทธ โครงการการแข่งขันความสามารถพิเศษทาง วิชาชีพ เป็นต้น

2. ด้านบริหารงานบุคคล ดำเนินการสรรหาบุคลากรให้ตรงกับความต้องการ โดยหา งบประมาณในการจ้างครู หาคู่มือฝึกงาน ห่วงเหินวิทยากรจากภายนอกมาจัดการเรียนการสอนใน สาขาสาระการเรียนรู้ที่ขาดแคลนและครูผู้สอนไม่ชำนาญ ส่วนในด้านคุณลักษณะของครู ผู้บริหาร ควรมีการเน้นการนิเทศภายในเพื่อ ชื่น กระตุ้นการทำงาน และเสริมขวัญกำลังใจครู ส่งเสริมสนับสนุน ให้ความรู้บุคลากรในโรงเรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีโครงการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เช่น การศึกษาต่อ การฝึกอบรม ประชุมสัมมนา การศึกษาดูงาน เพราะครูผู้สอนเป็นผู้มี บทบาทสำคัญในการจัดประสบการณ์ และจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ คณะครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในทุกๆ ด้านแก่ศิษย์ การที่ครูมีจรรยาและมีคุณธรรมสูง เสียสละ มีเมตตา กรุณา ให้ความรักความห่วงใยเด็ก และสนใจนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน ตลอดจนครูมีวิสัยทัศน์ คุณวุฒิ เหมาะสมกับชั้นเรียน มีอารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส รักเด็ก ดูแลเอาใจใส่ นักเรียน พูดจาสุภาพกับนักเรียนและบุคคลอื่นๆ ส่วนผู้บริหารควรมีบุคลิกดี มีคุณธรรม มีความรู้ ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ และมีมนุษยสัมพันธ์ คุณลักษณะเหล่านี้เป็นแบบอย่าง เป็นแม่พิมพ์ที่

สมบูรณ์ให้แก่เด็กนักเรียนเพื่อผลสัมฤทธิ์ในด้านการเรียนการสอน การพัฒนานักเรียนอันเป็นการสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน

3. ด้านบริหารงานงบประมาณ ให้ชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนงานงบประมาณร่วมทั้งการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียน มีการประชาสัมพันธ์และชี้แจงให้ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนทราบเกี่ยวกับงบประมาณของโรงเรียนเป็นระยะ เช่น แผ่นพับ ประชุมทั้งในโรงเรียนและประชุมของส่วนชุมชนหมู่บ้าน เพื่อชี้แจงงานด้านงบประมาณเพื่อความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ส่วนเรื่องการบริหารจัดการเน้นการบริหารแบบมุ่งเน้นผลงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล คำนึงถึงงบประมาณที่เสียไปอันจะได้มาซึ่งประโยชน์ที่สถานศึกษาและโรงเรียนได้รับอย่างแท้จริง

4. ด้านบริหารงานทั่วไป แยกเป็น

4.1 ด้านกิจการนักเรียน โรงเรียนควรจัดสวัสดิการให้นักเรียน เช่น โครงการอาหารกลางวันโดยของบประมาณเพิ่มเติมจากองค์กรส่วนท้องถิ่น จัดหาทุนการศึกษา พร้อมจัดให้มีโรงอาหารที่สะอาด กว้างขวาง สวยงาม มีภาชนะรองรับที่สะอาด เชิญชวนงานที่เกี่ยวข้องตรวจสอบสุขภาพนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีบริการน้ำดื่มที่สะอาดปริมาณเพียงพอ ใช้จ่ายแก่นักเรียน มีโครงการฝึกอาชีพบางอย่างเพื่อเป็นการช่วยเหลือนักเรียนให้มีรายได้ระหว่างเรียน ลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง

4.2 ด้านอาคารสถานที่ โรงเรียนควรมีแผนงาน โครงการ ในการของบประมาณ จัดสร้างอาคารเรียนใหม่ พร้อมทั้งมีแนวทาง แผนงาน ปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียน ห้องน้ำห้องส่วนที่ถูกสุขลักษณะและจัดหาโต๊ะ-เก้าอี้ให้เพียงพอ ใช้จ่ายแก่นักเรียน จัดสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สถานที่เล่น และแหล่งเรียนรู้ให้นักเรียนอย่างเพียงพอ และมีความปลอดภัย ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนได้เรียนอย่างมีความสุข ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญในเรื่องสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของนักเรียน โดยจัดสนามเด็กเล่น เครื่องเล่นให้กับเด็กอย่างเพียงพอ มีการตรวจสอบความปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ

4.3 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ครูควรมีการร่วมงานกับชุมชนเพิ่มขึ้น โรงเรียนควรมีการแจ้งข่าว เสนอข้อมูล ความเคลื่อนไหว ความก้าวหน้าของโรงเรียนและนักเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการจัดทำวารสาร แผ่นพับ สิ่งพิมพ์ เพื่อเผยแพร่กิจการและการดำเนินงานของโรงเรียน และโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครูและกิจการอื่นๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ปกครองและชุมชนเกิดความรู้สึกที่ดีว่า โรงเรียนให้ความสำคัญเป็นกันเอง ตลอดจนทำให้ผู้ปกครองรับรู้ความเคลื่อนไหวและทราบนโยบายตลอดเวลา

4.4 ด้านคุณลักษณะของนักเรียน โรงเรียนควรมีกฎระเบียบของโรงเรียนอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งเป็นแนวทางควบคุม และส่งเสริมพฤติกรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โรงเรียนจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม เช่น โครงการพุทธบุตร โครงการอบรมคุณธรรม โครงการศึกษาดูงาน เป็นต้น และโรงเรียนจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีโครงการที่ส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา รวมทั้งมีการรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมนักเรียนเพื่อวางแผนและพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์และแก้ไข ปรับปรุงควบคุมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์รวมถึงประชาสัมพันธ์ข้อมูลพฤติกรรมนักเรียนให้กับผู้ปกครองได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาหารูปแบบการพัฒนางาน ของโรงเรียนชุมชนบ้านนี้ ดิบ ทั้ง 1 ด้าน
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่โรงเรียนปฏิบัติต่อการจัดการศึกษาที่ค่าา ระดับความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน